

Κατεστραμμένες ζωές

Γιατί χρειάζεται αυστηρός διεθνής έλεγχος των μεταβιβάσεων όπλων

Περίληψη έκθεσης

ελέγξτε τα όπλα

Τα όπλα τροφοδοτούν τη φτώχεια και τον πόνο

Κάθε μέρα, εκατομμύρια άνδρες, γυναίκες και παιδιά ζουν υπό το φόβο ένοπλης βίας. Κάθε λεπτό, κάποιος από αυτούς σκοτώνεται. Από τις συμμορίες του Ρίο ντε Τζανέιρο και του Λος Άντζελες, μέχρι τους εμφυλίους πολέμους στη Λιβερία και την Ινδονησία, τα όπλα είναι εκτός ελέγχου.

«Λένε ότι ψάχνουν για τους επαναστάτες, αλλά είναι οι απλοί άνθρωποι που καταλήγουν πάντα να είναι οι στόχοι»

φοιτητής 26 ετών, Ατσέχ, Ινδονησία, 2003

Η ανεξέλεγκτη διάδοση των όπλων και η κακή χρήση τους από κυβερνητικές δυνάμεις και ένοπλες ομάδες έχουν βαρύ ανθρωπινό τίμημα: χαμένες ζωές, χαμένες περιουσίες, χαμένες ευκαιρίες για έξοδο από τη φτώχεια. Κατά μέσο όρο, 22 δισεκατομμύρια ευρώ το χρόνο δαπανώνται από χώρες της Αφρικής, της Ασίας, της Μέσης Ανατολής και της Λατινικής Αμερικής σε εξοπλισμούς – ένα ποσό που σε άλλη περίπτωση θα έδινε στις ίδιες αυτές χώρες τη δυνατότητα να επιτύχουν τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας, δηλαδή την παροχή υποχρεωτικής εκπαίδευσης σε όλους (περίπου 10 δισ. ευρώ το χρόνο), καθώς επίσης και τη μείωση της παιδικής και μητρικής θνησιμότητας (περίπου 12 δισ. ευρώ το χρόνο).

Κάθε μέρα στη δουλειά μας ανά τον κόσμο, η Oxfam και η Διεθνής Αμνηστία γινόμαστε μάρτυρες της κατάχρησης όπλων, η οποία πυροδοτεί συγκρούσεις, φτώχεια και παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

«Σας παρακαλώ θυμηθείτε το γιο μου Μάθιου και όλα τα παιδιά και τους νέους ανθρώπους σε όλο τον κόσμο που πέθαναν ή τραυματίστηκαν και πληγώθηκαν ψυχολογικά.

Θυμηθείτε ότι τους αρνήθηκαν το βασικό δικαίωμα να ζήσουν τη ζωή τους»

Μαίρη Λέι Μπλεκ, πρόεδρος της οργάνωσης Million Mom March, ΗΠΑ, 2001

«Αυτοί [οι παραστρατιωτικοί] άρχισαν να μας ενοχλούν, πέζοντάς μας να τους δώσουμε πληροφορίες για τους αντάρτες. Όταν πηγαίνουμε στην πόλη να αγοράσουμε εφόδια, οι παραστρατιωτικοί μάς κατηγορούν ότι προμηθεύουμε τους αντάρτες. Οι αντάρτες περνούν από αυτήν την περιοχή εδώ και χρόνια. Δεν κουβαλάμε όπλα μαζί μας. Το μόνο που θέλουμε είναι να φυτεύουμε τους σπόρους μας, να φροντίζουμε τα ζώα μας, να διαχειριζόμαστε το ποτάμι και το δάσος»

Μάρκος, από την αγροτική κοινότητα στην Ουράμπα, Κολομβία, 1997

Εξοπλίζοντας το Κονγκό

Από τον Αύγουστο του 1998, περισσότερα από τρία εκατομμύρια άμαχοι έχουν σκοτωθεί ή έχουν πεθάνει από την πείνα και τις αρρώστιες ως συνέπεια της διαμάχης στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (πρώην Ζαΐρ). Χαρακτηριστικά της σύγκρουσης είναι οι παράνομες θανατώσεις, τα βασανιστήρια και οι βιασμοί αμάχων από δυνάμεις όλων των πλευρών. Παρά τον κατάλογο αυτόν της ανθρωπίνης δυστυχίας, πολλές χώρες συνεχίζουν να εφοδιάζουν με όπλα τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό. Η πρώτη κυβέρνηση του Ζαΐρ έλαβε όπλα από πολλές χώρες μεταξύ των οποίων ήταν το Βέλγιο, η Κίνα, η Γαλλία, η Γερμανία, το Ισραήλ, η Ισπανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Η.Π.Α. Στη σύγκρουση αυτή χρησιμοποιήθηκε ελαφρύς οπλισμός και συναφής στρατιωτικός εξοπλισμός από την Αλβανία, την Κίνα, την Αίγυπτο, το Ισραήλ, τη Ρουμανία, τη Σλοβακία, τη Νότια Αφρική και άλλες χώρες, που είχε δοθεί στις κυβερνήσεις της Ρουάντα, της Ουγκάντα και της Ζιμπάμπουε.

Το Νοέμβριο του 2001, κοντά στο

Κισανγκάνι, όπου διεξήχθησαν σκληρές μάχες που προκάλεσαν το θάνατο πολλών αμάχων, η Διεθνής Αμνηστία βρήκε αποδείξεις για την ύπαρξη ξένου στρατιωτικού εξοπλισμού (φυσίγγια) για τα ακόλουθα όπλα: βαριά πυροβόλα από τη Βόρεια Κορέα, την Κίνα και τη Ρωσία, ρωσικά περίστροφα, καραμπίνες από τη Νότια Αφρική, κινέζικα αντιαεροπορικά όπλα, εκτοξευτές χειροβομβίδων από τη Ρωσία, τη Βουλγαρία και τη Σλοβακία.

Οι οδοί διακίνησης και οι μέθοδοι εφοδιασμού ποικίλλουν. Η βρετανική κυβέρνηση δεν απαγορεύει στους Βρετανούς πιλότους και εταιρείες αερομεταφορών να εφοδιάζουν με όπλα από υπερπόντιες χώρες τις ένοπλες δυνάμεις στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, που είναι υπεύθυνες για μαζική καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επιπλέον, μεταξύ 1993 και 1998, περίοδο κατά την οποία παρατηρήθηκε γρήγορη κλιμάκωση της βίαιης σύγκρουσης και σημαντικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η Ιταλία εξήγαγε στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό όπλα, πυρομαχικά και εκρηκτικά αξίας περίπου 10 εκατομμυρίων δολαρίων.

Η δεκαεξάχρονη, τότε, Καμίλα Μαγαλιές Λίμα έμεινε ανάπηρη στα πόδια το 1998, όταν τη χτύπησε αδέσποτη σφαίρα κατά τη διάρκεια ανταλλαγής πυρών μεταξύ κλεφτών και ιδιωτικών αστυνομικών, ενώ επέστρεφε σπίτι της από το σχολείο.

«Είχα σχέδια για το μέλλον, ήθελα να γυρίσω τον κόσμο, να σπουδάσω μοντέλο και να συνεχίσω τις προπονήσεις μου στη γυμναστική. Από τη μια μέρα στην άλλη, τα όνειρά μου έγιναν συντρίμια – κι όλα αυτά εξαιτίας της ανευθυνότητας πολιτισμένων, υποτίθεται, ανθρώπων που νιώθουν γενναίοι μόνο όταν έχουν όπλο στο χέρι».

φωτ: Tiago Quiroga / Viva Rio

Τα όπλα είναι εκτός ελέγχου

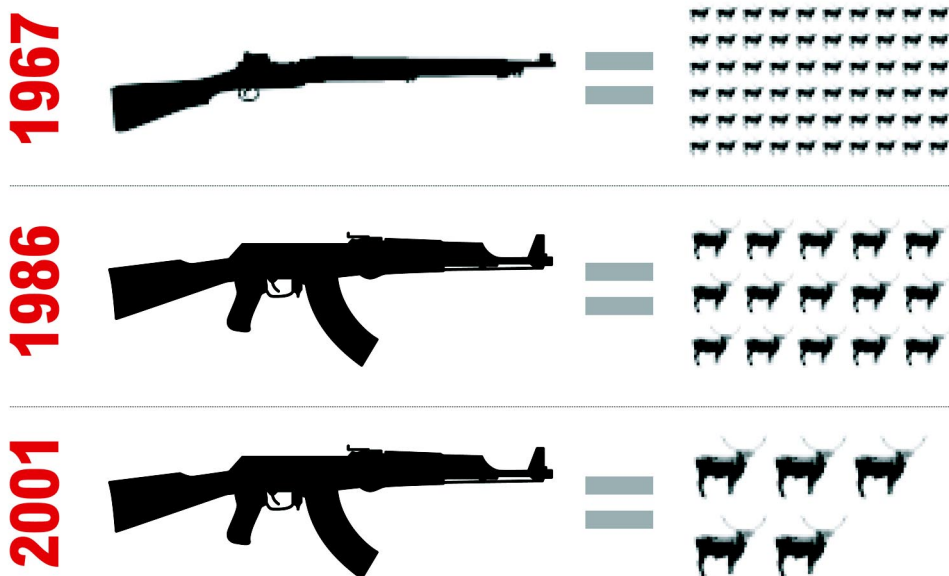
Οι επιπτώσεις της ευρείας διάδοσης και κακής χρήσης των όπλων είναι πλέον κρίσιμες. Ο «πόλεμος κατά της τρομοκρατίας» θα έπρεπε να είχε επικεντρώσει την πολιτική βούληση στο να εμποδίζονται τα όπλα να φτάνουν σε λάθος χέρια. Αντ' αυτού, μετά τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 στο Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου και στο Πεντάγωνο, κάποιοι προμηθευτές έχουν χαλαρώσει τους ελέγχους τους, προκειμένου να εξοπλίσουν νεόκοπους συμμάχους εναντίον της «τρομοκρατίας», ανεξάρτητα από την έλλειψη σεβασμού των τελευταίων για το διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο. Παρά το κακό που προκαλούν τα συμβατικά όπλα, δεν υπάρχει ακόμη δεσμευτική και πλήρης διεθνής νομοθεσία που να ελέγχει τις εξαγωγές τους.

Την ίδια στιγμή παρακολουθούμε μια μακροπρόθεσμη αλλαγή, καθώς τα όπλα εξελίσσονται σε αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής –και επομένως όλο και πιο συνηθισμένο εργαλείο θανάτου– σε όλο και περισσότερες κοινότητες και πόλεις στον κόσμο. Από τους κτηνοτρόφους της βόρειας Ουγκάντα μέχρι τις συμμορίες του Ρίο ντε Τζανέιρο, η οπλοφορία και η χρήση ολοένα πιο θανατηφόρου οπλισμού εξελίσσεται σε κανόνα.

«Τα παιδιά βγαίνουν από το σχολείο μιλώντας για όπλα. Η νοοτροπία είναι πολύ πιο άγρια τώρα. Δε συζητάνε να δείρουν ο ένας τον άλλον. Συζητάνε να σκοτώσουν ο ένας τον άλλον. Είναι απλό: με ένα όπλο, είσαι κάποιος, μπορείς να τα βγάλεις πέρα. Χωρίς όπλο, είσαι νεκρός»

Νεαρός πρώην εργάτης στο βόρειο Λονδίνο, 2002

Η αυξανόμενη διαθεσιμότητα μειώνει τις τιμές των όπλων στην Κένυα

Σύμφωνα με τον Τζοσουά Κάττα, αρχηγό Ποκότ στην Κολόουα, Κένυα
Πηγή: Karl Vick, 'Small Arms global reach uproots tribal traditions', Washington Post, 8 Ιουλίου 2001

Rodrina Faustina, 42 ετών, σε μία κατασκήνωση προσφύγων κοντά στο Kuito, Αγκόλα

«Τον Οκτώβριο του 1990, η UNITA [Εθνική Ένωση για την Πλήρη Ανεξαρτησία της Αγκόλα] ήρθε στο χωριό και έκλειψε πράγματα. Προσπάθησα να το σκάσω, αλλά με πυροβόλησαν στο πόδι. Βρήκα πρώτες βοήθειες, με έφεραν στο νοσοκομείο εδώ στο Κουίτο, και αναγκάστηκαν να μου ακρωτηριάσουν το πόδι κάτω απ' το γόνατο... το να πάω στο ποτάμι με ένα καλάθι ρούχα για πλύσιμο περπατώντας με δεκανίκια είναι πολύ δύσκολο. Το ίδιο και να πάω να κόψω ξύλα για μαγείρεμα για να βοηθήσω το σύζυγό μου. Να πλύνω τα ρούχα, να πλύνω τα πιιάτα, να φέρω νερό: όλα αυτά τα πράγματα είναι δύσκολα».

Τώρα είναι η ώρα να δράσουμε

Κάθε κυβέρνηση στον κόσμο έχει ευθύνη να ελέγχει τα όπλα – τόσο την κατοχή τους εντός των συνόρων της, για να προστατεύει τους πολίτες της, όσο και τις εξαγωγές τους από τα σύνορά της, για να διασφαλίζει το σεβασμό στο διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα και στο διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο στον κόσμο γενικότερα. Οι πιο ισχυρές κυβερνήσεις στον κόσμο, οι οποίες επιπλέον είναι οι μεγαλύτεροι προμηθευτές όπλων παγκοσμίως, έχουν τη μεγαλύτερη ευθύνη ελέγχου του διεθνούς εμπορίου. Τα πέντε μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών – η Γαλλία, η Ρωσία, η Κίνα, η Βρετανία και οι Η.Π.Α. – ευθύνονται αθροιστικά για το 88% των παγκόσμιων εξαγωγών συμβατικών όπλων. Και αυτές οι εξαγωγές συμβάλλουν συνήθως σε σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

«Η άποψή μου είναι ότι κάποιος πρέπει να σταματήσει αυτούς τους κατασκευαστές. Οι δυνάμεις του κόσμου, η Μ. Βρετανία, η Γαλλία, οι ΗΠΑ και οι υπόλοιπες μπορούν να βοηθήσουν. Τα όπλα δεν κατασκευάζονται για τα ζώα στη ζούγκλα. Οι εκτοξευτές πυραύλων δεν κατασκευάζονται για τα ζώα στη ζούγκλα...τα φτιάχνεις για να σκοτώσεις ποιον; Να σκοτώσεις εμένα και εσένα»

Peter Rashid, Boajibu, Σιέρα Λεόνε, 2001

Εξοπλίζοντας τις Φιλιππίνες

Στα τέλη του 2001, οι Η.Π.Α. προσέφεραν στην κυβέρνηση των Φιλιππίνων στρατιωτικό εξοπλισμό αξίας άνω των 100 εκατομμυρίων δολαρίων -συμπεριλαμβανομένων ελικοπτέρων, μεταγωγικών αεροπλάνων και 30.000 όπλων M16– για να αντιμετωπίσουν διάφορες ένοπλες ομάδες. Οι μεταφορές συμφωνήθηκαν στα πλαίσια της κυβερνητικής πολιτικής των Η.Π.Α. για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Οι Αμερικανοί στρατιωτικοί παρείχαν επίσης και ειδική εκπαίδευση για την αντιμετώπιση των ανταρτών. Η εκπαίδευση αυτή δεν περιελάμβανε ουσιαστικές εγγυήσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα συστήματα στρατιωτικής ευθύνης στις Φιλιππίνες αποδείχθηκαν ανεπαρκή. Ως αποτέλεσμα, υπάρχει κίνδυνος η αμερικανική στρατιωτική βοήθεια να επιδεινώσει τα μοτίβα των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να επιτείνει τις

τοπικές εντάσεις και να παρατείνει τις ένοπλες συγκρούσεις στο κεντρικό Μιντανάο.

Στις Φιλιππίνες υφίσταται ήδη μία ανθούσα παράνομη αγορά μικρών όπλων και υπάρχουν φόβοι ότι η εισαγωγή στρατιωτικού εξοπλισμού από τις Η.Π.Α. –η οποία περιλαμβάνει μικρά όπλα– μπορεί να συμβάλει σε μια περαιτέρω εξάπλωση αυτών των όπλων. Μέσω των απωλειών, των ληστειών ή των παράνομων πωλήσεων, τα πυρομαχικά, προερχόμενα από τις κυβερνητικές δυνάμεις των Φιλιππίνων, μερικές φορές καταλήγουν στα χέρια εγκληματικών και ενόπλων πολιτικών ομάδων. Στο Μιντανάο, για παράδειγμα, πάνω από το 70% του πληθυσμού έχει στην ιδιοκτησία του ένα ή περισσότερα όπλα. Τα πολυβόλα μπορούν να αγοραστούν στην ελάχιστη τιμή των 375 δολαρίων και τα ρεβόλβερ μόνο με 15 δολάρια. Στο 82% των ανθρωποκτονιών χρησιμοποιήθηκαν μικρά όπλα.

Η πρόκληση για όλες τις κυβερνήσεις είναι επιτακτική. Πρέπει να συνεργασθούν, προκειμένου να ελέγξουν και να περιορίσουν την κυκλοφορία των όπλων και την εξάπλωση της παραγωγής όπλων. Τουλάχιστον, οι χώρες εξαγωγής όπλων δεν πρέπει να προμηθεύουν όπλα οπουδήποτε υπάρχει σαφής κίνδυνος να χρησιμοποιηθούν για παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Αλλά για να χρησιμοποιήσουμε τα λόγια του Olive Kobusingye, χειρουργού που θεραπεύει τα θύματα ένοπλης βίας στην Ουγκάντα, δεν είναι αρκετό ούτε να σφουγγαρίζεις το πάτωμα μόνο, ούτε να κλείνεις τη βρύση μόνο – πρέπει να αντιμετωπισθούν τόσο το εμπόριο όπλων, όσο και η ασφάλεια σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας. Συνεπώς, είναι ζωτικής σημασίας οι κοινότητες που πλήττονται άμεσα από τέτοιου είδους βία να συνεργασθούν στην απομάκρυνση των θανατηφόρων όπλων. Για να επιτευχθεί αυτό, γυναίκες, άνδρες και παιδιά πρέπει έχουν την προστασία νόμιμων δυνάμεων ασφαλείας, οι οποίες να σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Σε όσους ισχυρίζονται ότι τίποτα δεν μπορεί να γίνει για τον έλεγχο της διασποράς των όπλων, η Oxfam και η Διεθνής Αμνηστία απαντούν ότι μπορεί. Η Συνθήκη κατά της Χρήσης Ναρκών κατά Προσωπικού του 1997 τέθηκε σε ισχύ χάρη στο συνδυασμό δραστηρίων κυβερνήσεων και ευρείας λαϊκής υποστήριξης. Παρ' όλο που η μάστιγα των ναρκών κατά προσωπικού δεν έχει ακόμη εξαλειφθεί, καμιά χώρα δεν έχει ανοιχτά εμπορευθεί αυτά τα όπλα από το 1997. Ο ίδιος συνδυασμός δημόσιας πίεσης και δράσης από ευνοϊκά διακείμενες κυβερνήσεις απαιτείται για τη διασφάλιση μιας Συνθήκης για το Εμπόριο Όπλων.

Οι κυβερνήσεις δρουν εξαιρετικά αργά όσον αφορά τον έλεγχο των όπλων. Για το λόγο αυτόν η Διεθνής Αμνηστία και η Oxfam προτείνουν άμεση και συντονισμένη δράση από το επίπεδο της τοπικής κοινωνίας έως και το διεθνές επίπεδο, προκειμένου να ελεγχθεί αποτελεσματικότερα η εξάπλωση και η κακή χρήση τους.

Διεθνής Δράση

Κύριος στόχος: Ζητάμε από τις κυβερνήσεις να συμφωνήσουν έως το 2006 σε μια Συνθήκη για το Εμπόριο Όπλων, προκειμένου να εμποδίζεται η εξαγωγή όπλων σε προορισμούς, όπου πιθανότατα θα χρησιμοποιηθούν για τη διάπραξη σοβαρών παραβιάσεων του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

Σε διεθνές επίπεδο οι κυβερνήσεις οφείλουν:

- 1. Να υιοθετήσουν τη Συνθήκη για το Εμπόριο Όπλων** έως την Αναθεωρητική Σύνοδο του ΟΗΕ για τα Όπλα Μικρού Διαμετρήματος που θα γίνει το 2006. Οι προοδευτικές κυβερνήσεις πρέπει να υπερασμούν της Συνθήκης για το Εμπόριο Όπλων σε διεθνή και περιφερειακά φόρα και να αποσπάσουν την υποστήριξη άλλων κυβερνήσεων, ασκώντας πίεση για ανάληψη δράσης εκτός της διαδικασίας των Ηνωμένων Εθνών, αν αυτό είναι αναγκαίο. Όταν τεθεί σε ισχύ αυτή η νέα, νομικά δεσμευτική συνθήκη, θα διασφαλίζει ότι όλα τα κράτη εφαρμόζουν τα ίδια πρότυπα, προκειμένου να αποτρέψουν την ανεύθυνη μεταβίβαση όπλων εκεί όπου αυτά μπορούν να συμβάλουν σε παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.
- 2. Να δημιουργήσουν νέα διεθνή όργανα προκειμένου να αποτρέψουν την ανεύθυνη μεταβίβαση, μεταφορά, χρηματοδότηση, και παραγωγή στο εξωτερικό βάσει αδείας,** χρησιμοποιώντας τα κριτήρια της Συνθήκης για το Εμπόριο Όπλων, για να προσδιορίσουν και αποτρέψουν ανεύθυνες μεταβιβάσεις.
- 3. Να προσφέρουν περισσότερα κονδύλια για πρακτική βοήθεια** σε κοινότητες που έχουν υποστεί τις συνέπειες της χρήσης όπλων – κονδύλια προερχόμενα κυρίως από δωρητές οργανισμούς χωρών που παράγουν όπλα.

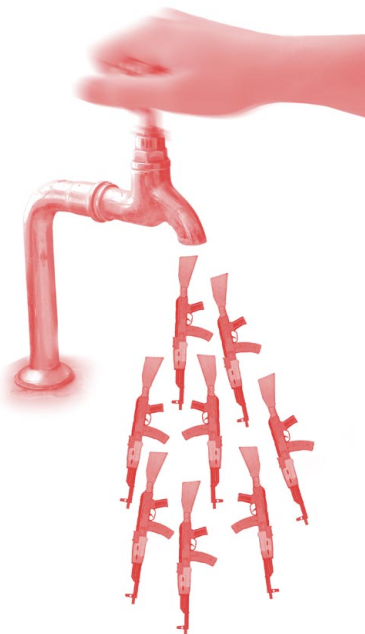
«Είναι σαν να σφουγγαρίζεις το πάτωμα και να έχεις ξεχάσει το νερό να τρέχει ακόμα από τη βρύση. Αρκούν πέντε λεπτά για μια βροχή από σφαίρες αλλά χρειάζονται τρεις ώρες και τεράστια προσπάθεια για να γιατρέψεις έναν άνθρωπο»

Δρ. Ολίβ Κομπουσίνγκιε, χειρουργός στην Ουγκάντα, 2001

«Η διαθεσιμότητα και η κακή χρήση των [μικρού διαμετρήματος και ελαφρών] όπλων έχει αναμφισβήτητο αντίκτυπο στον αριθμό, τον τύπο και τη σοβαρότητα των παραβιάσεων του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και του διεθνούς δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διαπράχθηκαν από κρατικούς και μη κρατικούς παράγοντες»

Μπάρμπαρα Φρέυ, Ειδική Εισηγήτρια του ΟΗΕ για τα Όπλα Μικρού Διαμετρήματος, 2002

Πρέπει να σταματήσουμε την ανεύθυνη διάθεση όπλων...

Περιφερειακή δράση

Κύριος στόχος: Ζητάμε από τις κυβερνήσεις να αναπτύξουν και να ενισχύσουν περιφερειακές συμφωνίες ελέγχου των εξοπλισμών, προκειμένου να υποστηρίξουν το διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο.

Σε περιφερειακό επίπεδο οι κυβερνήσεις γειτονικών κρατών οφείλουν να συνεργασθούν ώστε:

1. **Να δημιουργήσουν ή να ενδυναμώσουν περιφερειακά μέτρα ελέγχου των εξοπλισμών**, βασισμένα στο διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, αξιοποιώντας –καθώς και εμπνέοντας– δράση σε εθνικό επίπεδο. Τέτοια μέτρα ελέγχου θα πρέπει αφενός να αντιμετωπίζουν την κυκλοφορία των όπλων θεσμοθετώντας αποτελεσματικά μέτρα περιορισμού των προμηθειών και μείωσης της ζήτησης όπλων, αφετέρου να ελαττώσουν την ευρεία διαθεσιμότητα όπλων παλεύοντας για τη βελτίωση της ασφάλειας των τοπικών κοινωνιών. Η περιφερειακή συνεργασία προσφέρει ευκαιρίες για ανταλλαγή πληροφοριών και καλών πρακτικών, καθώς και για οικοδόμηση συναίνεσης σε περιφερειακές πολιτικές και προγράμματα.

Δράση σε εθνικό επίπεδο

Κύριος στόχος: Οι κυβερνήσεις πρέπει να αυξήσουν τις δυνατότητες του κράτους και τη δική τους λογοδοσία όσον αφορά τον έλεγχο της διακίνησης όπλων, και να προστατεύουν τους πολίτες τους από την ένοπλη βία, σε συμφωνία με διεθνείς νόμους και πρότυπα.

Σε εθνικό επίπεδο κάθε κυβέρνηση πρέπει να δράσει με υπευθυνότητα ώστε να αποτρέψει την κακή χρήση των όπλων:

1. Να διασφαλίσει την **υπεύθυνη χρήση των όπλων από τις δυνάμεις ασφαλείας** της, η οποία θα βασίζεται σταθερά στα υφιστάμενα διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις αρχές του ανθρωπιστικού δικαίου, που απαιτούν ένα ελάχιστο επίπεδο εκπαίδευσης, πειθαρχίας και ελέγχου. Όλα τα κράτη οφείλουν να τηρούν τις Βασικές Αρχές των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με τη Χρήση Βίας και Πυροβόλων Όπλων από τα Όργανα Επιβολής του Νόμου, τον Κώδικα των Ηνωμένων Εθνών για τη Συμπεριφορά των Οργάνων Επιβολής του Νόμου, τις Συνθήκες της Γενεύης και άλλα σχετικά διεθνή θεσμικά κείμενα, ενσωματώνοντας τις διατάξεις αυτών στο εσωτερικό δίκαιο κάθε χώρας.

2. **Να αναλάβει άμεση δράση, όταν μια σύγκρουση έχει τελειώσει**, ώστε να συνεργαστεί με διεθνή όργανα για να θέσει σε εφαρμογή υψηλής ποιότητας προγράμματα αφοπλισμού, αποστράτευσης και επανένταξης.

3. **Να καθιερώσει ανεξάρτητους μηχανισμούς, οι οποίοι θα προσάγουν ενώπιον της δικαιοσύνης**, χωρίς καθυστέρηση, όσους διαπράττουν σοβαρές παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα ή του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, διασφαλίζοντας ότι τέτοιες παραβιάσεις τιμωρούνται επαρκώς ενώ λαμβάνονται επιπλέον μέτρα για να δοθεί τέλος στην ατιμωρησία.

4. **Να ενισχύσει την υπάρχουσα νομοθεσία ή να δημιουργήσει νέα νομοθεσία** για τον έλεγχο της εισαγωγής, εξαγωγής, διέλευσης, παραγωγής, πώλησης, διαχείρισης και χρήσης όλων των όπλων. Τα πρότυπα που θα περιγράφονται στη Συνθήκη για το Εμπόριο Όπλων πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά τη λήψη αποφάσεων αναφορικά με εθνικές εξαγωγές όπλων, διασφαλίζοντας ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα, το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο και η βιώσιμη ανάπτυξη δεν χάνουν έδαφος υπό την πίεση του εμπορίου.

5. **Να διασφαλίζει διαφάνεια και εποπτεία** προσφέροντας τακτικές και ουσιαστικές πληροφορίες στο κοινό σχετικά με την παραγωγή, κατοχή και μεταβίβαση των

όπλων. Αυτές οι εκθέσεις πρέπει να εξετάζονται τακτικά από τα νομοθετικά σώματα και τα κοινοβούλια.

6. Μαζί με την κοινωνία των πολιτών να εκπονήσει και να υλοποιήσει σχέδιο δράσης για τον αυστηρό έλεγχο όλων των όπλων. Ένα πρώτο βήμα είναι να προβεί σε ευρεία έρευνα, προκειμένου να εκτιμήσει τα προβλήματα προστασίας, διαθεσιμότητας εξοπλισμών και κακής χρήσης όπλων. Εν συνεχεία πρέπει να αναπτύξει λύσεις και να θέσει σε εφαρμογή ένα αποτελεσματικό σχέδιο δράσης. Κάθε βήμα πρέπει να περιλαμβάνει στενή συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών.

Τοπική δράση

Κύριος στόχος: Ζητάμε από την κοινωνία των πολιτών και τις τοπικές κυβερνητικές υπηρεσίες να αναλάβουν αποτελεσματική δράση, για να βελτιώσουν την ασφάλεια σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας μειώνοντας την τοπική διαθεσιμότητα και ζήτηση όπλων. Η ασφάλεια των κοινοτήτων πρέπει να βελτιωθεί με τα ακόλουθα μέσα:

1. Να οικοδομηθεί ξανά εμπιστοσύνη στη ιδέα ότι είναι δυνατόν να υπάρχει ασφάλεια χωρίς όπλα, με τους εξής τρόπους:

- Μειώνοντας την ποσότητα των διακινούμενων πλεονασματικών και παρανόμων όπλων – μέσω της δημιουργίας περιοχών απαλλαγμένων από την ύπαρξη όπλων, της αφαίρεσης των παρανόμων όπλων που θα μπορούσαν να συμβάλουν σε παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, και της καταστροφής των πλεονασματικών όπλων.
- Οικοδομώντας σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ συγκρουόμενων κοινοτήτων και μεταξύ τοπικών κοινωνιών και αστυνομίας, έργο το οποίο πρέπει να βασίζεται στα διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα διεθνή ανθρωπιστικά πρότυπα.
- Παρέχοντας εκπαίδευση στους πολίτες για το θέμα της ασφάλειας της τοπικής κοινωνίας, ώστε να αντικρουστούν νοοτροπίες βίας, μεταξύ των οποίων η καταστρεπτική σχέση μεταξύ των όπλων και παραδοσιακών αντιλήψεων περί ανδρισμού.
- Εισάγοντας και χρησιμοποιώντας εργαλεία για ειρηνική επίλυση των συγκρούσεων.

2. Να παρασχεθεί βοήθεια στα θύματα της ένοπλης βίας.

Μέχρι σήμερα, από τις περισσότερες κυβερνήσεις στον κόσμο λείπει τραγικά η αίσθηση της επιτακτικής ανάγκης να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της διασποράς των όπλων. Τα λόγια είναι άφθονα, αλλά η πραγματική πρόοδος ελάχιστη.

Τώρα είναι η ώρα να δράσουμε. Η κοινωνία των πολιτών και οι κυβερνήσεις οφείλουν να συνεργασθούν δραστήρια και αποτελεσματικά, προκειμένου να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα των εξοπλισμών σε όλα τα επίπεδα – ανακόπτοντας την πηγή προμήθειας και αντιμετωπίζοντας τα αρχικά αίτια που κάνουν τους ανθρώπους να κατέχουν όπλα σε ανασφαλή περιβάλλοντα.

Η Oxfam, η Διεθνής Αμνηστία και η IANSA (το Διεθνές Δίκτυο Δράσης κατά των Όπλων Μικρού Διαμετρήματος, το οποίο εκπροσωπεί πάνω από 500 μη κυβερνητικές οργανώσεις σε όλον τον κόσμο), αγωνίζονται για ένα ασφαλέστερο μέλλον για όλους μας, ενεργώντας με τρόπους που έχουν τη δύναμη να αναχαιτίσουν το κύμα κατάχρησης των όπλων. Ορισμένες καίριες κυβερνήσεις έχουν ήδη εκφράσει την υποστήριξή τους για το έργο αυτό, και καλούμε και άλλες να συμμεριστούν την προσπάθειά μας.

... και να εξαλείψουμε το απόθεμα ανεξέλεγκτων όπλων που ήδη υπάρχει.

Κατεστραμμένες ζωές

Γιατί χρειάζεται αυστηρός διεθνής έλεγχος των μεταβιβάσεων όπλων

Τα όπλα σκοτώνουν κατά μέσο όρο πάνω από μισό εκατομμύριο άνδρες, γυναίκες και παιδιά κάθε χρόνο. Πολλές χιλιάδες ακόμη ακρωτηριάζονται ή βασανίζονται, ή εξαναγκάζονται να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους. Η ανεξέλεγκτη διάδοση των όπλων τροφοδοτεί παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κλιμακώνει τις συγκρούσεις και εντείνει τη φτώχεια. Τώρα είναι η ώρα να δράσουν οι ηγεσίες του κόσμου.

Για την αντιμετώπιση αυτής της κρίσης, η Oxfam, η Διεθνής Αμνηστία, και το Διεθνές Δίκτυο Δράσης κατά των Όπλων Μικρού Διαμετρήματος (IANSA) έχουν ξεκινήσει από κοινού διεθνή εκστρατεία ζητώντας αποτελεσματικά μέτρα ελέγχου των όπλων, ώστε οι άνθρωποι να έχουν πραγματικά μεγαλύτερη ασφάλεια απέναντι στην απειλή της ένοπλης βίας.

Μπορείτε να μας βοηθήσετε να βάλουμε ένα τέλος στη φρικτή αυτή κατάχρηση. Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα

www.controlarms.org

και γίνετε μέρος της μεγαλύτερης, πιο αποτελεσματικής οπτικής έκκλησης στον κόσμο.

www.amnesty.gr/controlarms/

AI Index number: ACT 30/003/2003
© Amnesty International and Oxfam International 2003

ελέγξτε τα όπλα

Διεθνής
αμνηστία

Oxfam

